Konkurs

Znajdź litery do hasła na poszczególnych stoiskach. Utworzą one **imię Króla Polski panującego od 16 października 1384 do 17 lipca 1399** (7 okienek). Jeżeli uda Ci się zdobyć wszystkie litery i ułożyć hasło, to prosimy zgłaszać się do szkoły klasztornej po odbiór nagrody.

Moneta kolekcjonerska

Na Jarmarku będzie można nabyć **monetę okolicznościową** za symboliczne **7 zł.** Oprócz podstawowej wersji dostępna będzie seria takich monet wykonanych w kilku kolekcjonerskich wersjach: **klipy w miedzi i mosiądzu, monety bimetaliczne** oraz **monety Golden Nordic.**

Seria srebrnych monet numerowanych w cenie ok. 160 zł do zamówienia na stoisku podczas trwania imprezy. Wzory monet będzie można zobaczyć i kupić u mincerza Janusza Ćwiertni na „I Średniowiecznym Jarmarku Mikołajskim" na terenie parku w Chrzanowie-Kościelcu.

Kontakt z mincerzem:
http://www.mincerzopolski.pl/

Organizator: Andegaweński Poczet Najemny
Partnerzy: Małopolska
Patronat honorowy:
Patronat medialny: CHTVL, przełom

KURIER MUZEALNY - egzemplarz bezpłatny.
Muzeum w Chrzanowie, im. Ireny i Mieczysława Mazarakich, ul. Mickiewicza 13, 32-500 Chrzanów, fax (0 32) 623 51 73, tel. (0 32) 753 87 11, www.muzeum.chrzanow.pl, e-mail: muzeum@muzeum.chrzanow.pl
Projekt i skład: Kamil Bogusz, Agnieszka Bąk. Teksty: Agnieszka Bąk, Kamil Bogusz, Zbigniew Mazur. Rysunek: Anna Cieplińska.
Korekta: Anna Sadło-Ostafin, Henryk Czarnik.

Chrzanów, 27 V 2012 R.

Muzeum w Chrzanowie
im. Ireny i Mieczysława Mazarakich
ul. Mickiewicza 13
32-500 Chrzanów,
tel./fax (0 32) 623 51 73,
tel. (0 32) 753 87 11
e-mail: muzeum@muzeum.chrzanow.pl

KURIER MUZEALNY

Nr 2

I Średniowieczny Jarmark Mikołajski

d. 27 maius A.D. MMXII

Kontakt: ANDEGAWEŃSKA SZKOŁA RYCERSKA, Bartosz Pyryt, Os. Dywizjonu 303 40/20, 31-875 Kraków
neithan.cat@gmail.com

Andegaweński Poczet Najemny podczas ataku.

Mamy zaszczyt powitać Państwa na **I Średniowiecznym Jarmarku Mikołajskim**, który przygotowaliśmy z partnerami: **Województwem Małopolskim** i **Andegaweńskim Pocztem Najemnym**. Na terenie obozowiska otwartego na obszarze parku w Chrzanowie-Kościelcu, gdzie dawniej znajdował się Pałac Starzeńskich, rozbiły się obozem kramy, namioty bractwa wraz z rzemieślnikami, dworzanami. A wszystko to po to, aby przenieść mieszkańców miasta Chrzanowa w czasy średniowiecza. Rozbicie obozu rycerskiego, który tworzą namioty średniowieczne wypełnione „codziennym" obozowym sprzętem, dają możliwość zobaczenia, jak dawniej obozowali rycerze i ich orszaki. W jednym z namiotów mamy **modę średniowieczną** i możemy założyć stroje noszone za czasów króla Władysława Jagiełły. Dawne rzemiosła prezentowane są przez **mincerza,** u którego **wybijemy monetę pamiątkową**. Przygotowana jest ona przez pana Janusza Ćwiertnię, na rewersie ma logo Muzeum w Chrzanowie, a na awersie herb rodu Ligęzów. Kolejną atrakcją jest **kowal** Janusz Sawicz, który prezentuje najstarsze techniki swojego rzemiosła. Ukazuje on piękno tego zawodu obrazujące od podstaw cały proces technologiczny przy powstawaniu wyrobów z metalu. Zapraszamy **do spróbowania swoich sił**, podnosząc młot i uderzając w gorący metal, przekonania się, jak ciężka jest to praca. Do ginących a podstawowych zawodów w średniowieczu należy **garncarstwo**. Prezentuje tę dziedzinę Paweł Wierzbicki, który zabierze państwa w magiczny świat gliny, poprzez pokaz toczenia miseczek na kole garncarskim.

Bogata część obozowiska, jakie powstało, to zasługa współorganizatora Jarmarku bractwa, które nosi nazwę **Andegaweński Poczet Najemny** i reprezentuje swoim strojem oraz umiejętnościami **poczet zbrojnych, łuczników** i **dworzan** Jej Królewskiej Mości **Królowej Jadwigi Andegaweńskiej i Jej Małżonka Króla Władysława Jagiełły**. Odtwarzany przez nich okres ograniczają ramy czasowe: lata 1350-1420. Zajmują się nie tylko wszelkiego rodzaju **walką bronią białą i łucznictwem,** ale również jako dworzanie rozwijają swoje umiejętności w **tańcach dawnych**. Mogą pochwalić się zwycięstwem w turnieju tańca dawnego na zamku w Ogrodzieńcu, jak również zwycięstwem w turnieju łuczniczym podczas pierwszego festynu średniowiecznego w Krakowie. Ponadto **posiadają własną manufakturę,** gdzie wspólnie **szyją stroje średniowieczne, ciżmy,** a nawet **namioty**. W pracach tych starają się być jak najwierniejsi historii bazując na zachowanych ikonografiach. Dowodem na te umiejętności są stroje, które można oglądać podczas zwiedzania oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Podziemia Rynku.

Muzeum w Chrzanowie bardzo dziękuję **panu Bartoszowi Pyryt** za udostępnienie zdjęć Pocztu do materiałów reklamowych.

Agnieszka Bąk

Ciekawostka

Świadkami wystawienia przywileju **Piotra Ligęzy** z Bobrka nadającego mieszczanom chrzanowskim wiele praw i obowiązków z **4 VI 1500** roku byli: **Ścibor Baliński,** Jan Młoszowski, Marcin Płaski, Jan Bobr, Michał pleban w Chrzanowie, pleban w Kościelcu i Jan Schamowski.

O Ligęzach h. Półkozic słów kilka

Chrzanów, niestety nie posiada źródeł historycznych dot. czasu jego powstania, nieznany jest również założyciel miasta. Można jedynie przypuszczać, że osada istniała już na przełomie XIII/XIV w. Od połowy XIV w. przez prawie 300 lat właścicielami Chrzanowa była rodzina **Ligęzów** herbu **Półkozic**.

Pierwszym właścicielem był **Jan Ligęza**, wojewoda łęczycki, który władał miastem w latach ok. 1370 – 1419. Data urodzenia Jana nie jest znana, zaś pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1366 r., kiedy występuje jako Jan z Jurkowa. Był właścicielem Bobrka, części Libiąża oraz Chrzanowa, a w pobliżu Krakowa miał w swej pieczy włości w Czernichowie i Prokocimiu oraz dom w Rynku Głównym w Krakowie. Był on niesamowicie ceniony na dworze królewskim **Władysława Jagiełły**, o czym świadczą zapiski w księgach ziemskich. Jan z Niewiarowa, bo tak również się pisał, był świadkiem pożyczek zaciąganych przez królową Jadwigę Andegaweńską, w 1400 r. był **świadkiem odnowienia Akademii Krakowskiej**, a w 1410 r. **brał czynny udział w bitwie pod Grunwaldem**, gdzie był dowódcą 32. chorągwi.

Kolejny wartym wspomnienia w tej notce właścicielem z rodu Ligęzów jest **Piotr Ligęza**, kasztelan czchowski, który zmarł w 1543 r. Działał on prężnie na dworze króla **Aleksandra Jagiellończyka**, który mianował go **„rotmistrzem pospólstwa”**. W 1525 r. uczestniczył w sejmie walnym w Piotrkowie. W historii Chrzanowa zapisał się złotymi literami na cielęcej skórze wystawiając **4 VI 1500 r.** dokument ustalający **prawa i obowiązki mieszkańców Chrzanowa.**

Z racji ograniczonego miejsca przybliżę jeszcze tylko jedną postać, **Mikołaja Spytkę Ligęze**, który jako ostatni właściciel miasta, linii męskiej z tego rodu również, jak swoi w/w poprzednicy zapisał się chlubnie w dziejach. A to za sprawą **dokumentów fundacyjnych** i **przywilejów dla cechów chrzanowskich** z początku XVII w. oraz **fundacji szpitala ubogich w 1606 r.**

Rodzina Ligęzów troszczyła się o Chrzanów, czego dowodem jest rozwój i rozkwit miasta za ich bytności. Był to okres spokoju i względnego dobrobytu dla naszego miasta.

Kamil Bogusz

Czy wiesz, że...

W kościele p.w. Jana Chrzciciela w Chrzanowie-Kościelcu, tuż obok naszego obozowiska, pod posadzką ok. roku 1507 został pochowany **Ścibor Baliński h. Ostoja – właściciel Balina**.

Płyta nagrobna Ścibora Balińskiego z ok. 1507 r. wg: J. Łepkowskiego, 1885.

Słowo Dyrektora na Jarmark

Muzeum w Chrzanowie jest instytucją, która zajmuje się zagadnieniami m. in. z zakresu historii i kultury regionu ziemi chrzanowskiej. Są to zarówno opracowania naukowe, działania edukacyjne jak i różnorodne imprezy kulturalne. W bieżącym roku zdecydowaliśmy się zaproponować mieszkańcom Chrzanowa i okolic nową imprezę historyczno – plenerową „I Średniowieczny Jarmark Mikołajski”. Poprzez tę imprezę chcemy przybliżyć mieszkańcom czasy średniowiecza, a szczególnie wiek XIV, kiedy to tworzyło się miasto Chrzanów. Pokaz rzemiosła, scenki z życia codziennego ówczesnych mieszkańców małego miasteczka oraz prezentacje walk rycerskich w wykonaniu Andegaweńskiego Pocztu Najemnego z Krakowa pozwoli, jak mamy nadzieję, odbyć podróż w czasie i poczuć uczestnikom klimat epoki. Teraz takie imprezy plenerowe, w których widz może brać aktywny udział cieszą się ogromną popularnością. Widzowie chętnie biorą udział w imprezach, w których można czegoś dotknąć, przymierzyć strój dworski czy zbroję rycerską, spróbować samodzielnie ulepić garnek, posmakować potraw. Taką pierwszą edycję Średniowiecznego Jarmarku Mikołajskiego chcemy mieszkańcom ziemi chrzanowskiej zaproponować w tym roku. Naszym zamiarem jest jednak jej kontynuacja, gdy zostanie przez widzów zaakceptowana. Jarmark Średniowieczny będzie miał miejsce na terenie parku w Kościelcu przy ruinach pałacu Starzeńskich. Miejsce to zaproponował i udostępnił Muzeum Burmistrz Miasta Chrzanowa, aby ożywić ten urokliwy zakątek miasta i pobudzić genius loci miejsca – przez co pokazany na banerze zburzony pałac Starzeńskich, jak wierzymy, uda się w przyszłości odbudować. W nazwie jarmark ma określenie mikołajski ze względu na to, że patronem Chrzanowa jest św. Mikołaj, a czas imprezy nawiązuje dodatkowo do przewiezionych 9 maja 1087 r. relikwii świętego z Miry do Bari we Włoszech.

W Chrzanowie brakuje tego typu imprez specjalistyczno – plenerowych jak Jarmark Średniowieczny, dlatego mamy nadzieję na liczny udział mieszkańców w tej nowej propozycji kulturalnej Muzeum.

Bardzo serdecznie wszystkich zapraszamy. Wstęp wolny.

Zbigniew Mazur
Dyrektor
Muzeum w Chrzanowie

Program Jarmarku

10.00 – Otwarcie obozowiska **Andegaweńskiego Pocztu Najemnego** (Park w Kościelcu)

12.00 – Barwny korowód uczestników Jarmarku ulicami miasta (Andegaweński Poczet Najemny, **Ligęza**, orszak królewski na czele z **parą królewską – Jadwigą i Władysławem Jagiełłą** z Zespołu Szkół nr 3 w Chrzanowie oraz wszyscy chętni mieszkańcy.)
Trasa przemarszu: Rynek, ul. 29 Listopada, ul. Główna, Park Kościelec.

13.00 – Oficjalne rozpoczęcie (**przekazanie Ligęzie przez Burmistrza** kluczy do miasta)

13.15 – Inscenizacja p.t. **„Żakiem, Rycerzem czy Dworakiem?”** (humorystyczna historia niezdecydowanego młodzieńca, który próbuje wybrać kim będzie w przyszłości, prezentacja atrakcji oczekujących na wszystkich chętnych w obozie rycerskim i szkole klasztornej.)

14.30 – Inscenizacja p.t. **„Ciężki żywot poborcy podatków”** (w tym przedstawieniu na orszak poborcy podatkowego napadają rabusie. W potyczce weźmie udział kilku zbrojnych oraz łucznicy, prezentacja dawnego rzemiosła.)

15.00 – Inscenizacja p.t. **„Ach te białogłowy”** (prezentacja tańców dworskich, warsztaty tańca dawnego.)

16.00 – Inscenizacja p.t. **„ Historia pewnego jarmarku”** (opowieść w trzech odsłonach ukazująca wesołe wydarzenia na pewnym jarmarku. Nieporozumienia lawinowo doprowadzają do nieoczekiwanego zakończenia. Jednocześnie dla wcześniej wyszkolonych na torze łuczniczym rozpoczęcie **mini turnieju łuczniczego**.)

17.30 – Inscenizacja p.t. **„Niecnoty sąsiedzkie”** (historia złego rycerza, który napada na włości Ligęzy, a także jak to się dla niego skończyło. Podstęp, walki i …)

18.00 – Inscenizacja finałowa „Powrót Ligęzy spod Grunwaldu”

19.00 – Zakończenie jarmarku i zamknięcie obozu

Ponadto w programie:
Obóz rycerski – dostępny dla odwiedzających jarmark, **Szkoła Rycerska** – gdzie pod okiem zbrojnych Andegaweńskich dzieci mogą brać udział w zabawach zręcznościowych, **Szkoła Klasztorna** – gdzie zgłębić będzie można naukę pisania piórem i iluminowania, **Tor łuczniczy** – dla najmłodszych, **Kram sukiennika**, **Mincerz** – możliwość wybicia monety jarmarcznej, **Mistrz kowalski** – prezentacja, **Mistrz garncarski** – prezentacja. Ponadto wiele **niespodzianek** oraz **atrakcji**.

Restauracja Media Aetas Mistrz Jan proponuje:

Polewka piwna z mądrzyczką
Szmalec wyborny z pajdą chleba podany
Zamorski specyjał z czosnkową mądrzyczką
Kapustnica po myśliwsku ochędożona
Ociągnięta na ogniu, z pajdą chleba podana:
- Kiełbaśnica śpikowana wieprzem
- Sztufada z wieprza
Miskolancja z woła z kaszą orkiszową
Rąbany w śroty wieprz w pajdzie chleba na dwa sposoby z kapustnicą podany
Piastowski kołacz z mądrzyczką

Napitki:
- Sok z brzozy z cytryną lub trawą żubrową
- Soki Maurra 100% (porzeczka, jabłko, gruszka, wiśnia, rabarbar)
- Podchmielnik
- Podpiwek
- Kawa/herbata/woda